

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 317)

35.

Πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγιλλιώδες ἐν μεμβράναις γράμμα τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀνθίμου Ε΄¹, ἀνανεωτικὸν τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας τῆς ἐν Κρήτῃ Ἱερᾶς Μονῆς Καρδιωτίσσης. (Ἰανουάριος 1842).

Ἄριθ. Χειρ. Μ.Η. 24. Ἐπὶ μεμβράνης τετμημένης κάτω κυματοειδῶς μετὰ προεξεχούσης γλώσσης πλατείας καὶ ἔλλειψοειδοῦς. Διασφύζει πεπερασμένην τὴν πολύχρωμον μήρινθον. Διαστάσεις 0,73×0,59. Ὅπισθεν διὰ χειρὸς Στεφάνου Ξανθουδίδου τὸ σημεῖωμα: Κατετέθη ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου Καρδιωτίσσης Ζαχαρίου Μαγγανάρη εἰς τὸ Μουσεῖον Ἡρακλείου τῆ 5 Μαΐου 1905. Κατάστασις διατηρήσεως ἀρίστη.

† Ἀνθιμος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Οὐχ' ἦτιον καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις τοῦ χρησίμου τὸ ἀναγκαῖον πρόδηλον ἔσχηκε, τὰ προτυπωθέντα δηλαδὴ τῶν Πατριαρχικῶν, καὶ Συνοδικῶν ἐπ' εὐλόγοις αἰτίαις Γραμμάτων, καὶ μάλιστα τῶν κατὰ φιλοτιμίαν ἐπιβραβευθέντων τοῖς Ἱεροῖς μοναστηρίοις, καὶ | περὶ κτητορικῶν δικαιωμάτων διαλαμβανόντων, ἐπικυροῦσθαι μετέπειτα καὶ τοῖς κατὰ καιροὺς μεταγενεστέρως πατρισεχέουσι, καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν οὐράκων συντετηρημένως ἐχομένοις, ὀρθῶς τε καὶ φιλευσεβῶς διακεῖσθαι τὰ πάντα, καὶ ἀμεταπτῶτως σὺν | τηρεῖσθαι φροντίζουσι, καὶ μηδὲν τῆς οἰκίας ἐξοικίζεσθαι στάσεώς τε καὶ τάξεως, καὶ τοῦ δικαίου παραλόγως ἐκπίπτειν ἀνεχομένοις· εἰ γὰρ ὀλιγώρως οἱ μετέπειτα τοῖς φθάσασιν εἶχον, καὶ ἀμελῶς περὶ ταῦτα διέκειντο, πάντως τὰ πάντα, τῇ χρονικῇ παρατάσει, λήθης, ἐμ | πεσόντα βυθοῖς, τάχιστ' ἂν ἐξηφάνιστο. Ἐνθεν τοι καὶ ἡ μειριότης ἡμῶν, τὴν καθόλου ἐπιστασίαν τῶν ἀπανταχοῦ ἀγίων Ἐκκλησιῶν, καὶ Σεβασμίων Σκηνωμάτων, τῶν ὑποτελούντων τῷ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῳ Πατριαρχικῷ, Ἀποστολικῷ καὶ Οἰκουμενικῷ Ἐθρῶν, ἐγκεχειρισμένῃ, τὰ προσκομιζόμενα παλαιγενῆ Πατριαρχικά, καὶ Συνοδικὰ Σιγγιλλιώδη Γράμματα ἐπικυροῦν διὰ νεωτέρων, καὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτοῖς χαρίζεσθαι, οὐκ ἀπαναίνεται, κα-

θὰ καὶ ἤδη ποιεῖται ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ Ἐ | παρχίᾳ Κρήτης κατὰ τὸ Κα-
 στέλιον τῆς πεδιάδος², καὶ τὴν τοποθεσίαν, μεσομοῦρι καλουμένην³,
 κειμένου Ἱεροῦ σταυροπηγίου μονηδρίου, καὶ τιμωμένου ἐπ' ὀνόματι
 τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς Καρδιωτίσσης⁴. Καὶ
 γὰρ | τοῦτο ἔχων κτητορικὸν Μελετίος τις Ἱερομόναχος, Μαγγανάρης
 τὴν ἐπωνυμίαν⁵, καὶ ἐξ ἰδίων ἀναλωμάτων ἀνακαινίσας, καὶ καλλω-
 πίσας, καὶ ἠγουμενεύσας ἐν αὐτῷ, καὶ διαταξάμενος διαβαίνειν τὰ τῆς
 Ἱγουμενείας τούτου τῷ ἐκ τῆς γενεᾶς | αὐτοῦ πλησιεστέρω Ἱερομονά-
 χῳ, παρέδωκεν ὕστερον τῷ ἰδίῳ ἀνεψιῷ Μελετίῳ· οὗτος δὲ μετὰ θά-
 νατον ἐκείνου, κατιδὼν τὴν ἐπενεχθεῖσαν τῷ Ἱερῷ μονηδρίῳ δεινὴν
 ἐπήρειαν, τὴν διασεύσασαν ἂν τὸ κατὰ διαδοχὴν τοῦ μελετίου τούτου |
 κτητορικὸν δικαίωμα, εἰ μὴ ἀπεκρούετο πολιτικώτερον, καὶ προσδρα-
 μῶν, καθυπέταξεν οἰκείᾳ βουλῇ, τῇ ἀπροσμάχῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ
 Θρόνου προσίασιν, κατὰ τὸ παρεληλυθὸς ἀψκ': σωτήριον ἔτος ἐπὶ τῆς
 τότε Πατριαρχείας τοῦ ἀειμνή | στον κυροῦ Ἱερεμίου⁶, καὶ δι' ἐκδό-
 σεως ἐκκλησιαστικοῦ Σιγγιλλιῶδους ἐν μεμβράναις Γράμματος, ἐπι-
 χορηγοῦντος αὐτῷ τὴν σταυροπηγιακὴν ἀξίαν, καὶ χάριν, διετήρησε
 πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀδιάσειστον, μᾶλλον δέ, καὶ ἐνίσχυσε τὴν διάταξιν
 τοῦ | κτίτορος, καὶ συνίστορος ἐκείνου Μελετίου Μαγγανάρη, ἵνα πε-
 ριέρχεται δηλονότι ἀκωλύτως τὸ Ἱερὸν μονήδριον τῷ ἐκ τῆς γενεᾶς
 αὐτοῦ πλησιεστέρω κληρονόμῳ. Ἄλλὰ καὶ μετὰ θάνατον τοῦ μελε-
 τίου τούτου παραλαβὼν τὴν Ἱγουμενείαν | διαδοχικῶς ὁ προγενέστε-
 ρος Ἱερομόναχος, ὁ μετέπειτα, φημέν, Ἐπίσκοπος Ἱερῶν καὶ Σητείας
 ἀναδειχθεὶς, καὶ πρό τινος καιροῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσας, κύρ Γε-
 ράσιμος⁷, καὶ οὐδὲν ἤτιον καλλωπίσας, καὶ πόνοις ἀτρύτοις ἀνορ-
 θῶ | σας, καὶ πάντα τὰ χρειώδη αὐτῷ περιποιησάμενος, ἐπεὶ κατεῖδε
 καὶ οὗτος τινὰς τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, τῶν μὴ ἐχόντων τοιοῦτον κτητο-
 ρικὸν δικαίωμα, ἐποφθαλμιάσαντας, καὶ ἀπ' ἐναντίας τῆς κτητορικῆς
 διαταγῆς κινήθεντας, καὶ οὐ μι | κρὰν ζημίαν αὐτῷ ἐπενεγκόντας, ἵνα
 ποιήσῃται ἐκ μέσου τὰ τοιαῦτα σκολιὰ βουλευματα, καὶ κινήματα ἀ-
 προσδέκτων συγγενῶν, ἢ ξένων, καὶ διατηρήσῃ ἀνώτερα οἴασαυ ἀνα-
 τροπῆς τὰ κτητορικὰ δικαιώματα, παρεγένετο | προσωπικῶς εἰς Βασι-
 λεύουσαν, κατὰ αὐτῶν : σωτήριον ἔτος ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου
 κυροῦ Κυρίλλου⁸, καὶ ἐμφανισθεὶς Συνοδικῶς, καὶ ἀποδείξας τὰ κατ'
 αὐτὸν οὕτως ἔχοντα διὰ τῆς ἀμέσου, καὶ ἀπαρακρούστου μαρτυρίας τοῦ
 τότε | Ἀρχιερέως Κρήτης, μακαρίτου κύρ Γερασίου⁹, καὶ ἐμφανίσας
 ἅμα καὶ τὸ διαληφθὲν ἐπὶ τοῦ ἀειμνήστου κυροῦ Ἱερεμίου Σιγγιλιῶ-
 δες Γράμμα, ἐξέλαβεν, ἐξαιτησάμενος, ἕτερον τῆνικαῦτα Πατριαρχικόν,
 καὶ Συνοδικὸν Γράμ | μα, ἀνανεωτικὸν τῶν σταυροπηγιακῶν προνομίων
 τοῦ αὐτοῦ Ἱεροῦ μονηδρίου, καὶ ἐμφανισθὲν ἤδη πρὸς τὴν ἡμῶν με-

τριότητα, προκαθημένην Συνοδικῶς, παρὰ τοῦ ἀνεψιοῦ τῆς ἐκείνου τοῦ μακαρίτου θεοφιλίας, κύρ Ζαχαρίου¹⁰. | ὅστις καὶ δι' ὧν συνεπέφερε συστατηρίων Γραμμάτων, ἀποδείξας ἑαυτὸν πλησιέστερον συγγενῆ¹¹, καὶ γνήσιον διάδοχον τῆς Ἑγουμενείας, καὶ ἄξιος Ἱερωσύνης κατὰ τὴν σύμμαρτυρίαν τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ πατρός, ἀναφανείς, καὶ | Ἱερωθεῖς, καὶ ἡμετέραις Πατριαρχικαῖς χερσὶν Ἑγούμενος τοῦ Ἱεροῦ τούτου μονηδρίου διαδοχικῶς, κατὰ τὴν κτητορικὴν διαδοχὴν, προχειρισθείς, ἐξητήσατο ἐνθέρμως τὴν ἀνανέωσιν τῶν προκεχορηγημένων αὐτῷ τούτῳ τῷ Ἱερῷ μο | νηδρίῳ σταυροπηγιακῶν προνομίων, καὶ δι' ἡμετέρου Πατριαρχικοῦ, καὶ Συνοδικοῦ Σιγγιλλιῶδους ἐν μεμβράναις Γράμματος. Καὶ δὴ τὴν αἴτησιν τῆς αὐτοῦ δσιότητος εὐμενῶς προσηκάμενοι, ὡς εὐλογον, καὶ δικαίαν, | καὶ ζήλου θεοφιλοῦς ἐχομένην, Γράφοντες, αὐτὸν μὲν ἐπικυροῦμεν, καὶ κρατύνομεν τὰ προεκδομένα ἐκεῖνα τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας, καὶ χάριτος ἐκκλησιαστικὰ Γράμματα. Ἐἴτα δέ, συνῶδὰ τούτοις, ἅ | ποφαινόμεθα Συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων, καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν, καὶ περιποθήτων ἡμῶν ἀδελφῶν, καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ διαληφθὲν Ἱερὸν καὶ Σεβάσμιον μο | ναστήριον, τὸ κατὰ τὴν Ἐπαρχίαν ἤδη Κρήτης, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ, μεσομοῦρι, καλουμένη, κείμενον, καὶ τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Καρδιωτίσσης, καθὰ ἔκτοτε μέχρι τοῦ νῦν, | οὔτω καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον ὑπάρχη, καὶ λέγηται, καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται μετὰ πάντων τῶν πραγμάτων, καὶ κτημάτων, καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινήτων τε καὶ ἀκινήτων, τῶν τε ἤδη ὄντων, | καὶ τῶν εἰσέπειτα προσγενησομένων ἂν, ἡμέτερον Πατριαρχικόν, καὶ Σταυροπηγιακόν, ἀσύδοτον, ἀδούλωτον, ἐλεύθερον, ἀκαταζήτητον, καὶ ἀκαταπάτητον παρὰ παντός προσώπου, Ἱερωμένου τε καὶ Λαϊκοῦ, | καὶ μηδενὶ μηδὲν ὀφείλον παρέχειν, εἰ μὴ μόνῳ τῷ Κοινῷ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐτησίως, λόγῳ ὑποταγῆς, γρόσια διακόσια πενήκοντα, ἧτοι Νο 250 : καὶ μόνῳ τῷ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῳ | Πατριαρχικῷ, Ἀποστολικῷ, καὶ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ ὑποκείμενον, καὶ προστατευόμενον ἀδιαλείπτως παρ' αὐτοῦ, καὶ προασπιζόμενον, καὶ ἀνακρινόμενον, μνημονευόμενον ἐν αὐτῷ ἀεχνάως καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ὡς νενόμισται· ἔχῃ δὲ τὴν Ἑγουμενείαν ἐφ' ὄρου ζωῆς αὐτοῦ ὃ ἤδη ἐν αὐτῷ Ἑγούμενος ἀποκατασταθείς, εἰρημένος δσιώτατος ἐν Ἱερομονάχοις κύρ Ζαχαρίας, παρ' οὐδενὸς ἐνοχλούμενος, ἢ καθ' οἷονδῆτινα τρόπον ἐπηρεαζόμενος, καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τούτου περιέλθῃ ἢ Ἑγουμενεία αὕτη τῷ πλησιεστέρῳ ἐκ τῆς αὐτῆς γενεᾶς Ἱερομονάχῳ, κατὰ τὴν οἰκειοθελῆ κτητορικὴν διαταγὴν· εἰ δὲ καὶ φωραθείη ποτὲ ὃ τὴν ἡγουμενείαν ἀνηλειφῶς μὴ διεξάγων ἐπω-

φελῶς | τὸ Ἱερὸν μοναστήριον, ἀλλὰ καταχρώμενος τῶν κτημάτων αὐτοῦ, καὶ τῶν προσόδων, ἔχωσιν ἐπ' ἀδείας οἱ ἐν αὐτῷ συνασκούμενοι ὀσιώτατοι Πατέρες μετὰ τῶν συγγενῶν τοῦ κτήτορος, ἀναγγέλλειν τὰς τοιαύτας τοῦ Ἡγουμένου | καταχρήσεις τῷ κατὰ καιροῦς Κυριάρχῃ τῆς Ἐπαρχίας Κρήτης, (οὗτινος ὑπὸ τὴν Ἀρχιερατικὴν ἐποπτείαν, καὶ τὴν ἐπιτροπὴν τεσσάρων ἀνδρῶν εὐὑπολήπτων, καὶ ζηλωτῶν, ἐκλεγομένων δύο μὲν ἐκ τῆς κτητορικῆς οἰκογενείας | τῶν μαγγανάρηδων, δύο δὲ ἐκ τῶν πλησιοχώρων, ὀριζόμεθα ἵνα διατελῇ τοῦ λοιποῦ διὰ παντός τὸ Ἱερὸν τοῦτο μοναστήριον, καὶ ὁ ἡγουμενεύων ὀφείλῃ ἐτησίως ἐμφανίζειν πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῆς αὐτοῦ Ἱερότητος τοὺς μοναστηριακοὺς | λογαριασμοὺς, καὶ ὑπογεγραμμένους παρ' αὐτῶν, καὶ βεβαιωμένους ἀποστέλλειν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως ἐπικυρῶνται καὶ ἐκκλησιαστικῶς)· ἡ δὲ Ἱερότης αὐτοῦ δηλοποιεῖν τῇ Ἐκκλησίᾳ μετὰ τῆς ἀναφορᾶς ἐκείνων τὰς Ἡγουμενικὰς | καταχρήσεις, ἵνα γίγνηται διὰ τῆς ἀγρύπνου ἐκκλησιαστικῆς προνοίας ἢ ἀπαιτουμένη διόρθωσις. Ὄφειλῶσι δὲ καὶ οἱ ἐν αὐτῷ διατελοῦντες, καὶ συνασκούμενοι Πατέρες ὑπέειπεν τῷ Ἡγουμένῳ, καὶ ὑποτάσσεσθαι κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ μοναστικοῦ | πολιτεύματος, καὶ συνδιάγειν εἰρηνικῶς, καὶ συντρέχειν μιᾷ ψυχῇ, καὶ καρδίᾳ εἰς τὰ πρὸς αὔξησιν, καὶ βελτίωσιν τῆς μετανοίας αὐτῶν. καὶ ἐπειδὴν ἐν χρεῖᾳ γένωνται χειροτονίας, προσκαλεῖν τὸν κατὰ τόπον Ἀρχιερέα, Ἱερώτατον | μητροπολίτην Κρήτης, ἐπὶ τῷ ἐπιτελεῖν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς χειροτονίας αὐτῶν, φυλάττοντα ὅμως, κατὰ τὸ εἶκός, καὶ σεβόμενον τὰ Πατριαρχικὰ τῆς σταυροπηγιακῆς ἀδουλωσίας προνόμια. Ταῦτα ἀπεφάνθη, καὶ κεκύρωται | Συνοδικῶς. ὅς δ' ἂν καὶ ὁποῖος τῶν ἀπάντων ἐπιχειρήσῃ ἐμμέσως, ἢ ἀμέσως, κρυφίως, ἢ φανερῶς, ἀνατρέψαι μέχρι κεραίας τὰ οὕτως εὐλόγως, καὶ δικαίως ἐκπερασμένα, ἢ τὰ τῆς σταυροπηγιακῆς αὐτοῦ ἀξίας προνόμια, καὶ τὴν | δύναμιν τῶν κτητορικῶν δικαιωμάτων διασεῖσαί τε, καὶ παρασαλεῦσαι, καὶ ἐπήρειάν τινα, καὶ ἐνόχλησιν ἐπενεγκεῖν τῷ ἐν αὐτῷ ἡγουμενεύοντι, καὶ τοῖς συνασκουμένοις Πατράσιν, ἢ βλάβην καὶ ζημίαν μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ λεπτοῦ | προξενῆσαι, ὁ τοιοῦτος, ὡς ἀλαζών, καὶ ἰδιόρρηθμος, καὶ κακόβουλος, καὶ πολέμιος τῶν θεαρέστων καὶ ψυχωφελῶν ἔργων, ἀφωρισμένος ὑπάρχη παρὰ τῆς ἀγίας, καὶ ὁμοουσίου, καὶ ζωοποιοῦ, καὶ ἀδαιρέτου μακαρίας Τριάδος, τοῦ | ἐνὸς τῇ φύσει μόνου Θεοῦ, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος καὶ τυμπανιαῖος, καὶ πάσαις ταῖς Πατριαρχικαῖς, καὶ Συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπεύθυνος, καὶ ἔνοχος τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης, καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπόδικος. | Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτων ἐνδειξιν ἀπελύθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατρικόν, καὶ Συνοδικόν ἐπικυρωτικόν Σιγγιλλιώδες ἐν μεμβρά-

ναις Γράμμα, κἄν τῷ Ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χ(ριστο)ῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καταστρω | θέν, ἐδόθη τῷ διαληφθέντι Ἱερῷ σι(αν)ροπηγιακῷ ἡμῶν μοναστηρίῳ : ~ Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ δευτέρῳ, κατὰ μῆνα Ἰανουάριον, Ἐπινεμήσεως ιεῆς.

† Ἄνθιμος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† ὁ Ἡρακλείας Διονύσιος

† ὁ Χαλκηδόνος Ἱεροθέος

† ὁ Κυζίκου Ἄνθιμος (;)

† ὁ Δέρκων Γερμανὸς

† ὁ Νικομηδείας Διονύσιος

† ὁ Ἰωαννίνων Ἰωακείμ

† ὁ Νικαίας Ἰωσήφ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1) Ὁ ἀπὸ Κυζίκου Ἄνθιμος Ε' ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ τοῦ 1841 μέχρι τοῦ 1842 (Γεδεών, Π.Π., σ. 694-5, Σάροδεων, «Ὀρθοδοξία» ΙΒ' (1937), σ. 336-7, ἔνθα καὶ τὸ ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς του).

2) Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Καρδιωτίσσης κεῖται ἐπὶ τῆς ἀποτόμου βορείας κλιτύος τῶν ὄρεων τῆς Δίκτης (Λασηθιώτικων) κατὰ τὴν περιοχὴν τοῦ τ. δήμου Λαγκάδος, ἐπομένως οὐχὶ κατὰ τὸ Καστέλιον Πεδιάδος. Ἐνταῦθα ὅμως μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο χαρακτηρίζεται ἡ ἐπαρχία ἔνθα κεῖται ἡ Ἱ. Μονή.

3) Μεσομοῦρι ἐκαλεῖτο τὸ σήμερον ἀπὸ τὴν Μονὴν μετονομασθὲν εἰς Κερά χωρίον, ὅπερ ἀποδεικνύεται ὑφιστάμενον ἤδη κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐνετικῆς περιόδου (βλ. «Κρητικὰ Χρονικὰ» Α', σελ. 97). Βλ. καὶ περ. «Δρῆρος», ἀριθ. φύλ. 37-38, σελ. 21).

4) Περί τῆς Ἱ. Μονῆς Καρδιωτίσσης βλ. P a s h l e y, Travels in Crete, Τόμ. Ι, σ. 191. «Ν. Ἑλληνομνήμων» Ε', σ. 270 καὶ ΣΤ', σ. 210-223. Νικολ. Ἱ. Παπαδάκης, Ἡ Ἐκκλησία Κρήτης, Χανιά 1936, σ. 93. Διὰ τὸ ὄνομα Κυρίας Καρδιωτίσσης βλ. «Χριστιαν. Κρήτη» Α', 365. Διὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Μονῆς εἰς Σταυροπήγιον βλ. καὶ Ν. Σταυράκης, Στατιστικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κρήτης 1890, σ. 203, ὑποσ. 1.

5) Ἐσημειώθη ἤδη ὅτι ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Μαγγανάρηδων ἦτο ὁ Ζαχαρίας, ὁ τελευταῖος ἡγούμενος τῆς Μονῆς, ὁ καὶ δωρήσας εἰς τὸ Μουσεῖον Ἡρακλείου τὸ πατριαρχικὸν Σιγίλλιον. Μαγγανάρηδες εἶναι καὶ οἱ κτίτορες τοῦ ἐξωκκλησίου Ἀγ. Γεωργίου, τοῦ ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχοντος τῆς Μονῆς. Βλ. τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡμερολόγιον Σβορώνου» 1914, σ. 211: Τιμὸθεοῦ Βενέρεη, Ἐπισκόπου Ῥεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου, Ἐντυπώσεις καὶ Σκέψεις ἐκ τῆς Δίκτης. Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει ὡς ἀκολούθως: Οἱ τὸν ναὸν τοῦτον οἰκοδομήσαντες τὴν διαδοχὴν ἔχουσι Φανουρίου Μαγγανάρη τοῦ Ῥούμπελη κληθέντος ΑΧΚΙ Χριστοῦ.

6) Ὁ ἀπὸ Καισαρείας τῆς Καπαδοκίας Ἱερεμίας Γ' τὸ πρῶτον ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ τοῦ 1716 μέχρι τοῦ 1726 (Γεδεών, Π.Π., σσ. 622-627, ὅπου ἐν σελ. 624 ἀναφέρεται ἡ ὑπὸ τούτου ἀνακήρυξις εἰς Σταυροπήγιον τῆς ἐν Χερρονήσῳ—δηλ. ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Χερρονήσου—Μονῆς τῆς Θεοτόκου Καρδιωτίσσης κατὰ τὸ 1720).

7) Περὶ τοῦ Ἱεροσητείας Γερασίμου βλ. *Τωμάδακη*, αὐτ., σ. 150 καὶ *Σάροδων*, Ἐπισκ. Πίν., σ. 33, ὅπου θεωρεῖται πιθανὸν ὅτι ἐξελέγη ἐπίσκοπος εὐθύς μετὰ τὴν ἔνωσιν τῶν ἐπισκοπῶν Σητείας καὶ Ἱερῶς (1831). Διὰ τῆς ἐν τῷ Σιγιλλίῳ μνείας ἀποδεικνύεται ὅτι ἦτο ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Μαγγανάρηδων, ἡγουμενεύσας ὡς ἐκ τούτου κατὰ διαδοχὴν. Ἡ εὐθύς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μελετίου διαδοχὴ εἰς τὴν ἡγουμενεΐαν φαίνεται ἐκ τῶν χρονολογιῶν ἀπίθανος. Ὁ Γεράσιμος ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ἐν ἔτει 1841.

8) Ὁ ἐξ Ἀδριανουπόλεως Κύριλλος Σ' ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ τὸ 1813 μέχρι τοῦ 1818.

9) Γερασίμου τοῦ Παρδάλη (1800-1821).

10) Τὸν ὁμώνυμον τελευταῖον ἡγούμενον τῆς Μονῆς ἐγνώρισα τὸ ἔτος 1913 ὑπερήλικα πλέον. Πολὺ πιθανὸν ἦτο ἐγγονός τοῦ ἐνταῦθα ἀναφερομένου καὶ ἡ σειρά τῶν Μαγγανάρηδων ἐμφανίζεται μέχρι τέλους συνεχῆς.

11) Ἐκ τῆς φράσεως ταύτης καταφαίνεται ὅτι διεξεδίκει τὴν ἡγουμενεΐαν ἐναντι ἐτέρου συγγενοῦς καὶ οὗτος πιθανῶς εἶναι ὁ ἐν τῷ ἐπομένῳ ἔγγραφῳ Μελέτιος, ὑπάρξας ἡγούμενος τῆς Μονῆς Καρδιωτίσσης πρὶν ἢ ἀναγορευθῆ τὸ 1843 εἰς Ἐπίσκοπον Χερρονήσου καὶ ὅστις ἀνῆκε, φαίνεται, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Μαγγανάρηδων.

36.

Πατριαρχικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ Δ' ἰ' πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Χερρονήσου Μελέτιον ἂ, δι' ἧς παρέχεται αὐτῷ ἡ αἰτηθεῖσα συγγνώμη καὶ ἀναγνωρίζεται οὗτος ὡς νομίμως ἀποκατασταθεὶς εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν. (Φεβρουάριος 1845).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 70. Ἐπὶ διφύλλου κοινοῦ χάρτου γεγραμμένη εἰς τὰς δύο πρώτας σελίδας. Ἐπὶ τῆς τελευταίας εἰς τὸ πτυσσόμενον εἰς φάκελλον τμήμα ἢ ἐπιγραφή: *Τῷ Θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Χερρόνησου, ἐν ἀγίῳ πν(εύματι) ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμ[ῶν] μετριότητος] κύρ Μελετίῳ: καὶ σφραγὶς ἐφ' Ἰσπανικοῦ κηροῦ μὲ δικέφαλον καὶ τὰ στοιχεῖα: IP OS ΠTP KΣ 18 42. Κατάστασις διατηρήσεως μετρία, μὲ φθορὰς ἐκ σητῶν.*

† Γερμανὸς ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Θεοφιλέστατε Ἐπίσκοπε Χερρόνησου, ἐν ἀγίῳ πν(εύματι) ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλει | τουργὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος, κύρ Μελέτιε, χάρις εἶη σου τῇ Θεοφιλίᾳ, καὶ εἰρήνῃ | παρὰ Θεοῦ. Τὸ ἀπὸ εἰς τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου ἀδελφικόν σου γράμμα | ἐλάβομεν, καὶ ἀνέγνωμεν; ὅσα ἐν αὐτῷ ἐσημείωσας, παριστῶν τὰ εὐγνώμονα | ἀσθηματὰ σου πρὸς τὴν μητέρα σου Ἐκκλησίαν, καθὰ καὶ τῶν εὐλογημένων | χ(ριστια)νῶν σου τὴν ἐγκάρδιον χαρὰν, ἕνεκεν τῆς, κατ' εὐσπλαγχνίαν αὐτῆς, ἀπο | καταστάσεώς σου εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην, καὶ ἅμα ἐξαιτούμενος τὴν ἐπὶ τοῖς | ὁπώσποτε διατρέξαι μητρικὴν αὐτῆς συγγνώμην, καὶ ὅπως ἀφοσιούμενος εἰς τὴν | προστασίαν αὐτῆς

μεθ' ὑποσχέσεως τῆς ἐκ μέρους σου ἐκπληρώσεως τῶν πρὸς | τὴν εὐεργετιδά σου ταύτην, τὸ κραταιὸν δεβλέτι, καὶ τὸν κανονικὸν Κυριάρχην | σου, ἀγαπητὸν ἡμῶν ἐν χ(ριστι)ῶ συναδελφὸν ἅγιον Κρήτης, κύριον Χρῦσανθον¹, | ἀπαραιτήτων ἀρχιερατικῶν σου χρεῶν. [Ἐπι]δεξάμενοι οὖν εὐμενῶς | τὰς ἐμφερομένας ἐκφράσεις σου, καὶ ἐπευξάμενοι] τῆς ἀρχιερωσύνης σου, | καθὰ καὶ τοῖς εὐλογημένοις χ(ριστια)νοῖς σου, πνευματικὴν καρποφορίαν, διενέργειαν | τῶν ἀρχιερατικῶν, χριστιανικῶν, καὶ ῥεαγιαδικῶν καθήκοντων, πληροφοροῦ | μεν τὴν Θεοφιλίαν σου, ὅτι ἡ κοινὴ μήτηρ καὶ εὐεργέτις, ἁγία τοῦ Χ(ριστο)ῦ Ἐκκλησία | σία, ῥίψασα συμπαθῶς εἰς βυθὸν λήθης ὅλα τὰ προδιατρέξαντα δπώσποτε, | καὶ ἀξιώσασα συγγνώμης, σὲ γνωρίζει τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τῆς νομίμου εἰς αὐτὴν | τὴν ἐπισκοπὴν ἀποκαταστάσεώς σου γνήσιον εαυτῆς μέλος, ἐτοίμη οὔσα | νὰ προστατεύῃ πᾶσαν εὐλογον καὶ δικαίαν ἰδίαν τε, καὶ ἐπαρχιακὴν σου ὑπὸ | θεσιν, καθὰ καὶ τὰς τῶν λοιπῶν ἐν χ(ριστι)ῶ ἀγαπητῶν συναδελφῶν, ἐπομένως δὲ | εἰσηγούμεθα, καὶ παραγγέλλομέν σοι ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως, διατηρῶν | ἀπαράτρωτον τὴν πρὸς τὴν εὐεργετιδά σου ἐκκλησίαν, τὸ κραταιὸν δεβλέτι, | καὶ τὸν κανονικὸν κυριάρχην σου, ὀφειλετικὴν εὐπείθειαν, καὶ ὑπακοήν, καὶ διαφυ | λάττων ἐντελῶς τὰ ἀρχιερατικά σου καθήκοντα, ἐπαγρουπνῆς εἰς τὴν πνευματικὴν | ἐπίσκεψιν τῶν εὐλογημένων χ(ριστια)νῶν σου, ποδηγετῶν αὐτοὺς εἰς τὰ ψυχικά των συμ | φέροντα, καὶ στηρίζων εἰς τὰ θρησκευτικά των χρέη, καὶ εἰς τὰ ῥεαγιαδικά των | καθήκοντα, καὶ μεθ' ἀπάσης προθυμίας ἐκπληρῶν ὅλας τὰς βασιλικὰς καὶ ἐκκλη | σιαστικὰς διαταγὰς, διὰ νὰ εὐαρεστῆς οὕτω Θεῷ τε, τῷ Βασιλείῳ Κράτει, καὶ αὐτῇ | τῇ μητρὶ σου, καὶ εὐεργέτιδι, ἁγίᾳ τοῦ χ(ριστο)ῦ ἐκκλησίᾳ, ἧς ἡ χάρις, καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετὰ τῆς Θεοφιλίας σου.

αωμεφ : Φεβρο(ουαρί)ου ηη : ~

† Ὁ Κωνσταντινοῦ πόλεως ἐν Χ(ριστι)ῶ ἀδελφός. ~

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹) Ὁ ἀπὸ Δέρκων Γερμανὸς Δ' ἐπατριάρχευσε τὸ α' ἀπὸ τοῦ 1842 μέχρι τοῦ 1845 (βλ. Γ ε δ ε ῶ ν, Π. Π., σ. 695, Σ ά ρ δ ε ω ν, «Ὁρθοδοξία» ΙΒ' (1937), σ. 337-340, ἐνθα καὶ τὸ ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς καὶ τὸ γράμμα τῆς παραιτήσεως).

²) Περὶ τοῦ Μελετίου τούτου καὶ τῆς ἀντικανονικῆς καὶ ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Πατριαρχείου ἐκλογῆς τούτου εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Καλλινίκου Χούγια ἀνασυστάσαν Ἐπισκοπὴν Χερρονήσου βλ. Τ ω μ α δ ά κ η, αὐτ., σ. 130 καὶ 138, Σ ά ρ δ ε ω ν, Ἐπισκ. Κατάλ., σελ. 72-73 (ὅπου καὶ τὸ γράμμα τῆς παραιτήσεώς του). Ἐκ τῶν παρὰ τοῦ τελευταίου παρεχομένων στοιχείων καταφαίνεται ὅτι ἡ ἀποκατάστασις ἐγένετο συνοδικῶς τὴν 20ὴν Δεκεμβρίου, 1844, προφανῶς μετὰ τὴν ἐν τῷ παρόντι ἐγγράφῳ ἀναφερομένην αἴτησιν συγ-

γνώμης, γενομένην, φαίνεται, διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἀντικανονικῆς τοῦ ὑπὸ τοῦ Καλλινίκου ἐκλογῆς.

³⁾ Περὶ τοῦ Χρυσάνθου, ὅστις διεδέχθη τὸν Καλλίνικον, κατόπιν τοῦ γεννηθέντος ζητήματος τῆς Ἐπισκοπῆς Χερρονήσου βλ. *Τωμαδάκη*, αὐτ., 131, Σάροδων, αὐτ. 11.

37.

Πατριαρχικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Μελετίου Γ' ¹ πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Χερρονήσου Μελέτιον, ἀπαντητικὴ εἰς συγχαρητήριον τούτου ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει εἰς τὴν Πατριαρχεῖαν ἐπιστολήν. (Ἰούλιος 1845).

Ἀριθ. Χειρ. Μ.Η. 152. Ἐπὶ ὁμοίου πρὸς τὸ τοῦ προηγουμένου διφύλλου, ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος γεγραμμένη. Ἡ ἐπιγραφή ὁμοία. Σφραγὶς ἀνάλογος μὲ στοιχεῖα *ΜΛ ΤS ΠΤΡ ΚΣ 18 45*. Κατάστασις διατηρήσεως καλή.

† Μελέτιος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Θεοφιλέστατε Ἐπίσκοπε Χερρονήσου, ἐν ἀγίῳ πν(εύματι) ἀγαπητῆ ἀ | δελφῆ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν μειριότητος, κύρ μελέτιε χάρις | εἶη σου τῇ Θεοφιλίᾳ, καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ. Τὸ σταλὲν πρὸς ἡ | μᾶς ἀδελφικὸν γράμμα σου, εὐμενῶς ἐκομισάμενοι, καὶ ἐπὶ τῇ | ἀγγελίᾳ τῆς ἐφειτῆς ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγείας σου ἡσθημεν. Εἴ | δομεν δὲ καὶ ὅσα ἐν αὐτῷ ἐσημείωσας, συγχαίρων ἡμῖν ἐπὶ τῇ | ἐλέω Θεοῦ, καὶ ἀνακτορικῇ εὐμενείᾳ, ἀναβάσει ἡμῶν εἰς τὴν πα | τριαρχικὴν περιωπῆν, καὶ ἐξαιτούμενος ἄνωθεν ὑπὲρ ἡμῶν ὅσα | ἡ εὐκρίνεια τῆς ἀδελφικῆς σου καρδίας ὑπηγόρευσέ σε, καὶ ἅ | μα ἀφοσιούμενος εἰς τὴν ἡμετέραν φιλάδελφον προστασίαν, καὶ | ὑπεράσπισιν. Ἐνασμένως οὖν προσηκάμενοι τὰς συγχαρητηρίους | ταύτας, καὶ ἐπευχὰς καὶ προσορήσεις σου, καὶ εὐχαρίστως διατεθέν | τες, ἀντεπευχόμεθά σοι ὑγείαν διηνεκῆ, πνευματικὴν καρ | ποφορίαν, καὶ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σωτηριωδῶν ἐφετῶν. Πε | πεισμένος οὖν εἰς τὸ φιλάδελφον τοῦ τρόπου ἡμῶν ἀπαραμειώ | τως διατηρούμενον καὶ πρὸς τὴν Θεοφιλίαν σου, θέλεις γράφει ἡ | μῖν θαρδούντως, ἀναγγέλλων πᾶσαν ἰδίαν τε, καὶ ἐπαρχια | κὴν ὑπόθεσίν σου, χρεῖαν ἔχουσαν τῆς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικῆς συναντιλήψεως, ἵνα τὸ προσῆκον πέρας λαμβάνῃ, καὶ | πρὸ πάντων χαροποιῶν ἡμᾶς τῇ δηλώσει τῆς ἀγαθῆς ὑγείας | σου, ἣν καὶ δώῃ σοι ἀμετάπτωτον διὰ βίου ὁ Κύριος, οὗ ἡ χάρις | καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετὰ τῆς θεοφιλίας σου. αωμεφ : Ἰουλίου ιηη

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χ(ριστι)ῶ ἀδελφὸς ~

Ἐλήφθη καὶ τὸ πρὸς ἡμᾶς σαπούνι διὰ τοῦ ἐνθέρομου ἐφόρου τῆς, καὶ εὐηρεστήθημεν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹⁾ Ὁ ἀπὸ Κυζίκου Μελέτιος Γ' ἐπιτριαρχευσεν ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1845 μέχρι Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. (Γ ε δ ε ώ ν, Π, Π., σ. 696, Σ ά ρ δ ε ω ν, «Ὁρθοδοξία» IB', σσ. 341-344).

38.

Πατριαρχική ἐπιστολή τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἀνθίμου τοῦ ΣΤ' πρὸς τοὺς δημογέροντας τῆς κωμοπόλεως Ἡρακλείου καὶ Ἐπιτρόπους τῶν Ἱ. Μονῶν Καρδιωτίσσης καὶ Τοπλοῦ, ἀπαντητικὴ εἰς ἐπιστολὴν αὐτῶν εὐχετήριοι, δι' ἧς ἀπεστάλησαν τὰ ἐτήσια τῶν Μονῶν καὶ πεσκέσια. (Ἀπρίλιος 1855).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 164. Ἐπὶ διφύλλου κοινοῦ χάρτου διαστάσεων 0,35X 0,22, γεγραμμένη ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος. Ὅπισθεν ἐπιγραφή: *Τοῖς τιμιωτάτοις Δημογέρονσι τῆς Κωμοπόλεως Ἡρακλείου τῆς Νήσου καὶ Ἐπαρχίας Κρήτης, τῷ τε κύρ Καστρινογιαννάκη Ἐπιτρόπῳ τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου τῆς Καρδιωτίσσης καὶ τῷ κύρ Λ(αίτς)ῃ: Ἰωάννη Σωμαράκη, Ἐπιτρόπῳ τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου Τοπλοῦ, τέκνοις ἐν κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητοῖς. Ἡ σφραγὶς ἀπεκόπη. Ἡ κατάστισις διατηρήσεως σχεδὸν καλὴ (φθορὰ κατὰ τι σημεῖον πτύξεως).*

† Ἀνθιμος ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τιμιώτατοι Δημογέροντες τῆς Κωμοπόλεως Ἡρακλείου τῆς Νήσου καὶ Ἐπαρχίας Κρήτης ὄ,τε κυρ Α Καστρινογιαννάκης Ἐπιτροπος τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου τῆς Καρδιωτίσσης, καὶ ὁ κύρ Χη Ἰωάννης Σωμαράκης, Ἐπίτροπος τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου Τοπλοῦ, τέκνα ἐν κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Εὐμενῶς ἐκομισάμεθα τὸ ἀπὸ τῆς ἰβῆς τοῦ προπαρελθόντος Φεβρουαρίου Μηνὸς σταλὲν ἡμῖν υἱικὸν Γράμμα σας, δι' οὗ τὴν τε ἄμεσον ητικὴν πρὸς ἡμᾶς ἀφοσίωσιν καὶ υἱικὴν ὑμῶν διάθεσιν ἐκφράζετε, μετὰ τῶν συνοδευομένων συγχαρητηρίων προσήσεων καὶ ἐπενχῶν ἕνεκα τῶν σεβασμίων ἑορτῶν τῆς ἐκ νεκρῶν τριημέρου καὶ λαμπροφόρου ἐξανασιάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὰς ἀπὸ μέρους τῶν δσιωτάτων Ἡγουμένων τῶν διαληφθέντων δύο Ἱερῶν Μοναστηρίων κύρ Ζαχαρίου καὶ κύρ Τιμοθέου εἰλικρινεῖς παραστάσεις τῶν πρὸς ἡμᾶς εὐγνωμόνων αὐτῶν αἰσθημάτων διαβιβάζετε καθ' ὑπαγόρευσιν αὐτῶν, ὧν καὶ τὰ προσφερόμενα ἐκ τῶν αὐτόθι προϊόντων ὡς δηλοῦνται ἐν τῷ υἱικῷ ὑμῶν εὐχαρίστῳ τῇ γνώμῃ ἀπεδεξάμεθα. Ἐφ' ᾧ καὶ ἀπαντῶντες διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, πρῶτον μὲν ἐπιφορτίζομεν πατρικῶς τὴν ὑμῶν Τιμιότητα, ὅπως προσφέρετε ὡς ἀπὸ μέρους ἡμῶν τὰς ἀπὸ καρδίας πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας τοῖς ρη-

θεῖσιν ὀσιωτάτοις Ἡγουμένοις, ὑπὲρ ὧν | καὶ ἐξαιτούμεθα ὅπως δώῃ
 αὐτοῖς πᾶν ἐφειτὸν καὶ καταθύμιον, ἀξίους ἀπερ | γαζόμενος πρὸς τὴν
 ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν καὶ τὸν καταρτισμὸν τῶν ἐπιβληθέν | των αὐτοῖς
 ὑψηλῶν πνευματικῶν καθηκόντων τῆς ἡγουμενικῆς θέσεως, καὶ | ἐνι-
 σχύων εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς μοναστικῆς ἀσκήσεως καὶ πολιτείας. |
 εἶτα δὲ καὶ τὴν Τιμιότητά σας κατασιτέφοντες ταῖς ὀλοφύχαις πατρι-
 καῖς ἢ | μῶν εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις, πρὸς τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα τὰς
 δεήσεις | ἡμῶν ἀπευθύνομεν, ὅπως χαρίζοιτο ὑμῖν ὑγιεῖαν διηνεκῆ,
 εὐημερίαν, | καὶ τῶν σωτηριωδῶν αἰτημάτων τὴν ἐπίτευξιν. Ἐ-
 λήφθησαν δὲ εἰς τὸ Κοι | τὸν διὰ τοῦ σεβασμίου Γέροντος ἀγίου Νι-
 κομηδείας καὶ τὰ ἀποσταλέντα εἰτή | σια τῶν ῥηθέντων Μοναστηρίων,
 καὶ ἐγχειρισθεῖσαι τῇ Ἱερότητί του, διευθύνον | ται ὑμῖν αἱ τακτικαὶ
 ἀποδείξεις τῆς παραλαβῆς. Καὶ ταῦτα μὲν πατρι | κῶς εἰς ἀπάν-
 τησιν. ἢ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.
 αωνεῶ Ἀπριλίου ιβ.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χ(ριστῶ) ᾧ ἀδελφός: ↪

39.

Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωα-
 κείμ Β' ¹ πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Χερρονήσου Μελέτιον ² καὶ τοὺς
 Δημογέροντας τῆς αὐτῆς Ἐπισκοπῆς, συνιστῶσα τὴν ἐπισκοπικὴν
 πρόνοιαν διὰ τὴν εὐταξίαν καὶ κοσμιότητα τῶν σταυροπηγιακῶν
 Μονῶν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν. (Ἰούνιος 1861).
 Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 141. Ἐπὶ ὁμοίου πρὸς τὸ τοῦ προηγουμένου διφύλ-
 λου, γεγραμμένη ἐπὶ τῶν δύο πρώτων σελίδων. Ἐπιγραφὴ ὀπισθεν: Τῷ
 Θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Χερρόνησου, ἐν ἀγίῳ πν(εύματι) ἀγαπητῷ ἀδελφῷ
 καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν Μετροιότητος κύρ Μελετίῳ καὶ τοῖς τιμιωτάτοις
 Λημογέρουσι τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης, τέκνοις ἐν Κ(υρί)ῳ ἀγαπητοῖς. Σφραγίς
 ἐφ' ἰσπανικοῦ κηροῦ μὲ δικέφαλον καὶ στοιχεῖα ΙΩ ΚΜ ΠΤΡ ΚΣ 18 60.
 Κατάστασις διατηρήσεως σχεδὸν καλή.

† Ἰωακείμ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας
 Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Θεοφιλέστατε Ἐπίσκοπε Χερρόνησου, ἐν ἀγίῳ πν(εύματι) ἀγαπη-
 τὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν | Μετροιότητος κύρ Μελέτιε, καὶ
 τιμιώτατοι Δημογέροντες τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης, τέκνα | ἐν Κ(υρί)ῳ
 ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Φῆμαι δυσά-
 ρεστοι πρὸς ἰ | κανοῦ ἤδη προσβάλλουσαι εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς Ἐκκλησίας,
 καὶ ἐξαγγέλλουσαι μὴ καλὴν μηδὲ | οἰκείαν καὶ σύμφωνον τῷ Ἱερῷ
 Ἐπαγγέλματι τὴν ἠθικὴν καὶ μοναχικὴν διαγωγὴν τῶν | ἐν τοῖς αὐτό-
 θι Ἱεροῖς ἡμετέροις Πατριαρχικοῖς καὶ Σταυροπηγιακοῖς Μοναστηρί-

οις ἐνασκου | μένων Πατέρων, καθὼς καὶ τὴν ὑλικὴν οἰκονομίαν καὶ διοίκησιν αὐτῶν ἐν ἀνωμάλῳ | καίτασται διακειμένην, ἔθλιψαν ἡμᾶς ὡς εἰκός, καὶ προήγαγον διασκέψασθαι Συνοδικῶς | περὶ τῆς θεραπείας, ἣν ἀναγκαίως καὶ ἀνυπερθέτως ἐναπαιτεῖ ἡ στάσις τῆς ἐπὶ τὰ χεῖρω φορᾶς | αὐτῶν κατὰ τε τὸ ἐσωτερικόν, ὅπερ ἀφορᾷ τὴν ὑπόληψιν καὶ εὐκλείαν τῶν Πατέρων, καὶ | κατὰ τὸ ἐξωτερικόν, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ συντήρησις καὶ βελτίωσις αὐτῶν τῶν Ἱερῶν Σκηνο | μάτων· διὸ καὶ Συνοδικῆ διαγνώσει ἐνεκρίθησαν τεθῆναι οἱ ἐφεξῆς ὅροι περὶ πάντων τῶν | αὐτόθι Ἱμετέρων Σταυροπηγιακῶν Μοναστηρίων, ἵνα δηλονότι τῶν ἐν ἐκάστη τῶν αὐτό | θι Ἐπαρχιῶν κειμένων, ἀξιουμένων διηνεκοῦς καὶ συντόνου ἐποπτείας παρὰ τῶν κατὰ | τόπους Ἀρχιερέων, προνοούντων ὑπὲρ τῆς εὐταξίας καὶ κοσμίου διαγωγῆς τῶν Μοναστη | ριακῶν Πατέρων, καὶ δηλοποιούντων ἐγκαίρως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τὰς συμβαινούσας | τυχὸν παρεκτροπὰς καὶ καταχρήσεις πρὸς τὸ πολίτευμα αὐτῶν, γίνηται πρὸς τούτοις φρον | τὶς ἐκ μέρους αὐτῶν, ὥστε ἐν τῷ τέλει ἐκάστου ἔτους θεωρῶνται οἱ λογαριασμοὶ ἐνὸς ἑ | κάστου ὑπὸ αὐτοῦ τε τοῦ κατὰ τόπον Ἀρχιερέως, καὶ τοῦ γειτνιαζόντος τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, | ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν τιμιωτάτων Δημογερόντων, καὶ συνυπογραφόμενοι ὑπ' αὐτῶν, | ἀποστέλλονται πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ χριστοῦ Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν πρὸς γνῶσιν τῆς κατα | στάσεως αὐτῶν, καὶ ἀνάλογον τῶν δεόντων διάπραξιν.

Ὅθεν καὶ διὰ τῆς παρουσίας | Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς εἰδοποιούντες τὴν ἐγκριθεῖσαν Συνοδικὴν ἀπόφασιν | τῇ τε Θεοφιλίᾳ σου καὶ τῇ ὑμῶν τιμιότητι, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα, ὅπως βα | λόντες ταύτην ἀμέσως ἤδη εἰς ἐνέργειαν, εἰδοποιήσητε ταῦτα πάντα τῷ ἡγουμένῳ | καὶ τοῖς πατράσι τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου τῆς Παναγίας Καρδιωτίσσης, καθὰ ἰδίως καὶ πρὸς αὐτοὺς γράφομεν ἤδη, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς τε Θεοφιλίας σου, καὶ τοῦ γειτνιαζόντος Θεοφιλεστάτου Πέτρας κύριου Μελετίου, καὶ τῆς ὑμῶν τιμιότητος ἀπαι | τήσητε καὶ λάβητε παρ' αὐτῶν τοὺς λογαριασμοὺς τῆς ἐνεστώσης ὑλικῆς καταστάσεως τοῦ | ἀνωτέρω Ἱεροῦ Μοναστηρίου, οὕσιν αὖθις θεωρηθέντας ἀκριβῶς παρ' ὑμῶν, καὶ συνυπογρα | φέντας θέλετε ἀποστείλει πρὸς ἡμᾶς. Ἀνατιθέμενοι δὲ τῇ Θεοφιλίᾳ σου τὴν ἐκ τοῦ | σύνεγγυς ἐποπτείαν τοῦ Ἱεροῦ τούτου Σκηνώματος ὡς ἐκπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας, προ | τρεπόμεθα, ὅπως ἐπιτηρῆς εἰς τὴν ἡθικὴν διαγωγὴν καὶ τὸ πολίτευμα τῶν Πατέ | ρων, καὶ προσέχῃς ἵνα διάγωσι θεαρέστως καὶ κοσμίως, καὶ συμφῶνως τῷ μο | ναστικῷ αὐτῶν ἐπαγγέλματι, χωρὶς νὰ ἐξέρχωνται καὶ περιφέρονται ἐν τοῖς χωρίοις | ἄνευ ἀνάγκης καὶ ἀδείας τοῦ ἡγουμένου αὐτῶν, καθὼς δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι | λαμβάνεις τὴν αὐτὴν πρόνοιαν καὶ περὶ τῆς ἀνεπιλήπτου διαγωγῆς τῶν Πατέρων | τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ σου.

χία σου Ἐνοριακῶν Μοναστηρίων, ἀναφέρης δὲ ἐγκαίρως πρὸς ἡμᾶς
 | πᾶν εἴτι ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἤθελε φανῆ χρῆζον τῆς ἐντόνου
 ἡμῶν ἀντιλήψεως | πρὸς ἀναγκαίαν διόρθωσιν. Τὴν δὲ περὶ τακτικῆς
 ἐτησίου θεωρίας καὶ κατα | στρώσεως τῶν λογαριασμῶν ἀμετάθετον
 συνοδικὴν ἡμῶν ἀπόφασιν ἐξακολουθῆτε | ἀπαραιτήτως ἀπὸ τοῦ νῦν
 καὶ εἰς τὸ ἐξῆς : ὁ ἐστὶν εἰδοποιουμένου ἐγκαίρως τοῦ Ἑγουμένου καὶ
 τῶν | Πατέρων τοῦ ῥηθέντος Ἱεροῦ Μοναστηρίου, θέλει γίνεσθαι ἐν τα-
 κτῇ ἡμέρᾳ ἢ ἐξέλεγκτι τῆς | ἐτησίου ληψοδοσίας αὐτοῦ, ἐπὶ συγκαλέσει
 τοῦ τε ἁγίου Πέτρως κύρ Μελετίου, καὶ ὑμῶν | τῶν τιμιωτάτων Δημο-
 γερόντων, καὶ θεωρούμενοι καὶ καταστρωννύμενοι καθαρῶς οἱ | λογα-
 ριασμοί, ἀποσιτέλλονται ἐνταῦθα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἵνα ἐν γνώσει
 οὔσης αὐτῆς τό | σον περὶ τῆς ἠθικῆς διαγωγῆς τῶν Πατέρων, ὅσον
 καὶ περὶ τῆς ὑλικῆς καταστάσεως | τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Μοναστηρίου, ἐνεργ-
 γῶνται προσφόρως τὰ ἀφορῶντα τὴν καλὴν οἰκονο | μίαν καὶ διαχει-
 ρισιν αὐτοῦ συμφώνως τῇ προνοητικῇ διαθέσει τῆς Ἐκκλησίας. οὕτω
 ποιή | σατε μετὰ ζήλου ἐλλικρινούσ· ἢ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ
 ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν. αὐζα Ἰουνίου ιγη :

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως	Ἐν	χ(ριστ)ῶ	ἀδελφός	καὶ	εὐχέτης	↪
† ὁ Ἐφέσου Παῖσιος	»	»	»	»	»	
† ὁ Ἡρακλείας Πανάρετος	»	»	»	»	»	
† ὁ Κυζίκου Νικόδημος	»	»	»	»	»	
† ὁ Νικομηδείας Διονύσιος	»	»	»	»	»	
† ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος	»	»	»	»	»	
† ὁ Φιλιππουπόλεως Πανάρετος	»	»	»	»	»	
† ὁ Σερρών Μελέτιος	»	»	»	»	»	
† ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος	»	»	»	»	»	
† ὁ Πρεβέζης Διονύσιος	»	»	»	»	»	
† ὁ Ξάνθης Διονύσιος	»	»	»	»	»	
† ὁ Προκοννήσου Γεδεών	»	»	»	»	»	
† ὁ Πρεσλάβου Ἀνθιμος	»	»	»	»	»	
† ὁ Δρυϊνουπόλεως Παντελεήμων	»	»	»	»	»	
† ὁ Στρομνίτζης Ἱερόθεος	»	»	»	»	»	

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

1) Ὁ ἀπὸ Κυζίκου Ἰωακείμ Β' ἐπατριάρχευσεν τὸ α' ἀπὸ τοῦ 1860 μέχρι τοῦ 1863 (βλ. Γ ε δ ε ώ ν, Π. Π., σ. 701-2, Σ ά ρ δ ε ω ν, «Ὁρθοδοξία» ΙΓ' (1938), σ. 17).

2) Περὶ τοῦ Ἐπισκόπου Πέτρως Μελετίου Χλαπουτάκη βλ. Τ ω μ α δ ά - κη, αὐτ., 152, Σ ά ρ δ ε ω ν, Ἐπισκ. Κατ., σ. 65.

Ἰσ. ἀπαράλλακτον γράμματος συνοδικοῦ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Σωφρονίου Γ' ἑπὶ πρὸς τὸν κληρὸν καὶ τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης κατὰ τοῦ ἐπικρατήσαντος ἐν τῇ νήσῳ ἐθίμου τῆς ἀδελφοποιίας. (Ὀκτώβριος 1865).

Ἀριθ. Χειρ. Μ. Η. 69. Ἐπὶ μεγάλου φύλλου κοινῶν λευκοῦ χάρτου διαστάσεων 0,49×0,37 μ. Ἐγγραφή δι' ἐπιμελεστάτης καλλιτεχνικῆς γραφῆς. Ἰδιόχειρος μόνον ἢ ὑπογραφή τοῦ ἐπισκόπου Ἀρκαδίας. Καλὴ διατήρησις.

Ἰ. Σωφρόνιος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἀρ. Πρ. 4951

» Διεκ. 3368

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Κρήτης ὑπέριμε καὶ ἔξαρχε Εὐρώπης, καὶ θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι οἱ ὑποκείμενοι τῇ Ἀγιωτάτῃ ταύτῃ Μητροπόλει | ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, καὶ Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ τίμιοι Προεσιῶτες | καὶ Δημογέροντες, χρήσιμοι Πρόκριτοι καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εὐλογία παρὰ Θεοῦ. | Μετὰ πολλῆς δυσσαρεσκείας ἐπληροπορήθη ἡ ἁγία τοῦ χριστοῦ Ἐκκλησία, ὅτι τινὲς τῶν αὐτόθι κατοίκων χριστιανῶν συγκροτοῦσι τὰς λεγομένας ἀδελφopoιίας³ μεταξὺ αὐτῶν, εἴτε ἀγνοοῦντες ὅτι αἱ τοιαῦται πράξεις εἰσὶν ἐναντίαι τῇ χριστιανικῇ πολιτείᾳ καὶ ἀπηγορευμέναι ὑπὸ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, εἴτε ἄλλως ἀθετοῦντες καὶ καταπαιτοῦντες τὰς διδασκαλίας αὐτῆς, ὅτι δὲ οἱ τοιοῦτοι δι' ἀμφοτέρους τοὺς λόγους καθίστανται ἔνοχοι ψυχικοῦ | ἁμαρτήματος, καθότι ἀνατρέπουσι τὰς ἱερὰς Ἀρχὰς τῆς ἁγίας ἡμῶν Πίστεως, καθ' ὡς πάντες οἱ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ ὑπάρχουσι καὶ | λογίζονται ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, καὶ πᾶσα ἄλλη ἰδιαιτέρα ἀδελφοποιία θεωρεῖται μία τολμηρὰ ἔξαιρέσις τῆς γενικῆς ἱερᾶς ἀδελφότητος ὅλων τῶν ὀρθοδόξων, οἵτινές εἰσιν ὁμοῦ συνδεδεμένοι διὰ τοῦ συνδέσμου τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης κατὰ τὴν θείαν παραγγελίαν τοῦ | Σωτῆρος ἡμῶν «ὕμεῖς δὲ ἀδελφοὶ ἔστε πάντες»· ἀλλὰ πρὸς τοῦτοις παρασυρόμενοι ἐκ τῆς ἀνοήτου ἰδέας τῆς ἀδελφοποιίας, καὶ παρεκτροπῆ | μενοι ἰδιορρόθιμῶς εἰς κινήματα καὶ φρονήματα ἀπάδοντα, καθίστανται σκάνδαλον ἐν τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ, ἐκ τῆς ὁποίας φαίνονται | ὡς κεχωρισμένοι καὶ ὑπόπτως, καὶ παρὰ τὰς κοινὰς πᾶσι τοῖς χριστιανοῖς ἱερὰς τάξεως καὶ παραδόσεως καὶ τὰ εὐσεβῆ καθήκοντα πολιτευ | ὄμενοι, πρὸς ταῦτα οὐδεὶς τῶν ὀρθοφρονούντων ἀμφιγροεῖ. Ἐῶμεν λέγειν ὅτι ἡ τοιαύτη ματαία καὶ κατάκριτος ἀδελφοποιία

γίνεται πολλάκις πολ | λῶν ἀταξιῶν καὶ ἀτοπημάτων πρόξενος εἰς τοὺς κούφους καὶ ἀκρίτους μύστας αὐτῆς, ὥστε νὰ καθίστανται καὶ ἠθικῶς καὶ πολιτικῶς ὑπεύθυνοι· διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἱεροὶ χριστιανικοὶ ἡμῶν νόμοι καταδικάζουσι τὸ παράλογον σύστημα τοῦτο, ἀποφαινόμενοι ὅτι «ἡ ἀδελφοποιΐα ὡς | μὴ γεγονός λογίζεται». Διὰ ταῦτα λοιπὸν ἐκ προνοίας Ἐκκλησιαστικῆς κεκινημένοι διευθύνομεν πᾶσιν ὑμῖν τὸ παρὸν ἡμέτερον Πα | τριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν γράμμα, συμβουλεύοντες καὶ παραγγέλλοντες πατρικῶς, ἵνα ὅσοι τῶν αὐτόθι χριστιανῶν ἐξ ἀγνοίας καὶ ἀπλό | τητος ἐφθάσαν νὰ συγκροτήσωσι μεταξὺ αὐτῶν ἀδελφοποιΐαν, πληροφορούμενοι ἤδη καὶ κατανοοῦντες ὅτι ἡ τοιαύτη προᾶξις ἀντιβαί | νει εἰς τὸ Χριστιανικὸν πολίτευμα, καὶ εἰς τὰς διδασκαλίας τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, καὶ ἐπιφέρει ψυχικὸν ἀμάρτημα καὶ κόλασιν | εἰς τοὺς μετερχομένους αὐτήν, σπεύσωσιν ἵνα διαλύσωσιν ἀμέσως καὶ διασπάσωσι τὸν παράνομον καὶ ἀντιχριστιανικὸν αὐτὸν δεσμόν, καὶ | πᾶσαν ἰδιαιτέραν ἐπὶ λόγῳ ἀδελφοποιΐας σχέσιν καὶ συνεννόησιν οἰανδήποτε, ἀποφεύγοντες φρονίμως τὸ νὰ γίνωνται αἰτία σκανδάλου, | ἢ ἄλλως νὰ περιπλεχθῶσιν εἰς ἐνοχὰς ἐπιβλαβεῖς ἠθικῶς τε καὶ ψυχικῶς. Ὅσοι δὲ καὶ μετὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ταύτην παραγ | γελίαν καὶ νουθεσίαν, καταφρονοῦντες τῶν ἱερῶν διδαγμάτων τῶν ἀπαγορευόντων τοῖς ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς τὸ παράνομον τόλμημα | τῆς ἀδελφοποιΐας, ἐπιμένωσιν ἐξακολουθοῦντες κρυφίως ἢ φανερῶς καὶ ὑποθάλλοντες αὐτήν, τοὺς τοιούτους, ἐὰν μὴ παύσονται τῆς ψυχοβλα | βοῦς ταύτης συνηθείας, καὶ μὴ ὑπακούσωσι ταῖς προτροπαῖς καὶ διαταγαῖς τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἡ ἀρχιεροσύνη ὑμῶν προσέ | χοντες καλῶς θέλετε ἀναφέρει, πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἵνα λαμβάνη τὰ ἀνήκοντα δραστηριώτερα μέτρα πρὸς ἐξάλειψιν τῆς ἀντιχριστιανι | κῆς ταύτης συνηθείας. Ποιήσατε τοίνυν καθὼς ὑμῖν γράφοντες συμβουλεύομεν. Ἡ δὲ τοῦ θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν.

αωξεφ

Ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίου Ἰνδικτιῶνος θ'.

† Νικομηδείας Διονύσιος	† Φαναριοφαρσάλων Νεόφυτος
† Αἴνου Γαβριήλ	† Πελαγονίας Βενέδικτος
† Σταγῶν Ἰγνάτιος	† Δήμνου Ἰωακείμ
† Νικαίας Ἰωαννίκιος	† Κῶου Κύριλλος
† Σάμου Γαβριήλ	

ὅτι ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ἐν Ἡρακλείῳ τῇ 13 Νοεμβρίου 1865

† ὁ τοῦ Σεβαστοῦ Ἁγίου Κρήτης ἐπίτροπος Ἀρκαδίας Γρηγόριος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹⁾ Ὁ ἀπὸ Ἀμαθείας Σωφρόνιος Γ' ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ τοῦ 1863 μέχρι τοῦ 1866 (Γ ε δ ε ώ ν, Π.Π., σ. 702, Σ ά ρ δ ε ω ν, «Ὁρθοδοξία» ΙΓ' (1938), σ. 17).

²⁾ Μητροπολίτης Κρήτης κατὰ τὸ ἔτος τοῦ ἐγγράφου ἦτο ὁ Διονύσιος Χαριτωνίδης (βλ. Τ ω μ α δ ά κ η, αὐτ., σ. 132, Σ ά ρ δ ε ω ν, Ἐπ. Κατ., σ. 12).

³⁾ Περὶ τοῦ ἐθίμου τῆς ἀδελφοποιίας γενικῶς βλ. τὸ ἐμπεριστατωμένον ἄρθρον τοῦ Στίλπ. Κ υ ρ ι α κ ί δ ο υ, ἐν τῇ Μεγ. Ἑλλην. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ. Διὰ τὴν ἐν Κρήτῃ ἀδελφοποιίαν ἰδὲ Ψ ι λ ά κ η, Ἱστ. Κρήτης Γ', σ. 50 καὶ Ἰωάν. Μ ο υ ρ έ λ λ ο υ, Ἱστορία Κρήτης Α', σ. 235, ὑποσ. Ι.

† Ο ΛΑΜΠΗΣ ΚΑΙ ΣΦΑΚΙΩΝ
ΕΥΜΕΝΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ